

Landstingsfullmäktige

Revisorernas bedömning av delårsrapport 2 2008

Bakgrund

Den 1 december 2004 ändrades kommunallagen (KL). Den ändrade lagstiftningen fokuserar på god ekonomisk hushållning (proposition 2003/04:105) och på behovet av att få en ökad långsiktighet i den ekonomiska- och verksamhetsmässiga planeringen. Kommunallagen ställer krav på att budgeten skall vara i balans och att budget och flerårsplan skall innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen skall följas upp kontinuerligt och det är landstingsstyrelsens ansvar att i delårsrapporten och årsredovisningen utvärdera måluppfyllelsen.

Enligt bestämmelserna i kommunallagen skall revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Landstingsstyrelsens delårsrapport och revisorernas bedömning skall behandlas av fullmäktige. Syftet är bland annat att ge fullmäktige underlag för den fortsatta styrningen av verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas.

Det viktigaste underlaget för revisorerna är landstingsstyrelsens analys i den förvaltningsberättelse som upprättas och ingår i delårsrapporten.

Landstingsstyrelsen behandlade delårsrapporten vid sina sammanträden den 7 och den 14 oktober 2008. Föreliggande bedömning baseras på landstingsstyrelsens analys i skrivelse till landstingsfullmäktige samt delårsrapporten bestående av dels *Delårsbokslut*, som omfattar räkenskapsårets första åtta månader, dels *Rapport 3*, som innehåller verksamhetsuppföljning och en helårsprognos.

Fastställda mål

Landstingets revisorer konstaterar att fullmäktige fastställt finansiella mål samt mål för verksamheten med utgångspunkt från tidigare nämnda lagkrav.

Revisorernas uppdrag är att bedöma om delårsrapportens *ekonomiska* resultat är förenligt med fullmäktiges beslut om finansiella mål och om *verksamheten* bedrivs i enlighet med fastställda mål.

Med anledning av bestämmelserna i kommunallagen, fastställde landstingsfullmäktige vid sitt sammanträde den 29 november 2005 följande långsiktiga finansiella mål:

- att från och med 2006 tillföra pensionsfonden ett belopp som motsvarar varje års ökning av *avsättningen för pensioner* liksom att pensionsfondens *avkastning* tillförs fonden och
- att från och med 2007 ha ett överskottskrav på 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Landstingsfullmäktige beslutade vid sammanträdet den 27-28 november 2007:

- att under planperioden tillfälligt frångå det finansiella målet om ett *årligt överskott* på minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag samt
- att fastställa landstingsplan 2008-2011 med bilagor, budget med ingående poster för år 2008 och flerårsplan för åren 2008-2011.

Det senare beslutet innehöll en budget vilken skulle ge ett överskott på 50,5 *miljoner kronor* för verksamhetsåret 2008.

Fullmäktiges beslut innebär att det för innevarande verksamhetsår finns två finansiella mål att förhålla sig till: avsättningen till pensionsfonden och det budgeterade överskottsmålet.

I landstingets verksamhetsplan för åren 2004-2007 infördes balanserade styrkort som ny modell för planering, styrning och uppföljning av verksamhetens effektivitet och kvalitet. Landstingsfullmäktige har i ”Landstingsplan för Landstinget i Värmland 2008-2011” slagit fast de övergripande mål som gäller inom de fem perspektiven: medborgare, processer, utveckling, medarbetare och ekonomi.

Landstingsstyrelsens delårsrapport

Finansiella mål

Landstingsstyrelsens delårsbokslut för perioden januari – augusti 2008 visar ett överskott på 147 miljoner konor. Under samma period 2007 uppgick överskottet till 94 miljoner kronor och helårsresultatet 2007 uppgick till ett överskott på 18 miljoner kronor.

I den av styrelsen presenterade delårsrapporten ingår en prognos. Styrelsen bedömer att det budgeterade överskottet om 50,5 miljoner kronor inte kom-

mer att uppnås då prognosen pekar på ett överskott som är cirka 30 miljoner kronor lägre.

Revisorerna konstaterar en positiv nettokostnadsutveckling under årets första åtta månader uppgående till 1,5 procent. Nettokostnadsutvecklingen för hela verksamhetsåret 2008 bedöms i prognosen uppgå till 2,5 procent jämfört med utfallet 2007. Revisorerna menar att det är viktigt att nettokostnadsutvecklingen begränsas under den period som återstår av verksamhetsåret för att uppnå det budgeterade resultatet.

Det ankommer på landstingsstyrelsen att utifrån uppgifterna i delårsrapporten vidta korrigerande åtgärder för att uppnå det resultat som fullmäktiges budgetförutsättningar anger. Revisorerna konstaterar att landstingsstyrelsen i delårsrapporten inte redovisar tillräckliga åtgärder för att nå budgeterat resultat.

Kostnaderna för köpt vård har hittills under 2008 varit lägre än för motsvarande period 2007. Detta gäller framförallt den högspecialiserade vården som landstinget köper vid regionsjukhusen. Kostnaderna för läkemedel uppvisar en låg kostnadsökning jämfört med föregående år. Dessa båda faktorer har, tillsammans med kostnadsutvecklingen inom ”övriga verksamhetskostnader” starkt bidragit till den låga nettokostnadsutvecklingen. Landstingsstyrelsen har för sin del i analysen anfört att den förbättrade nettokostnadsutvecklingen främst beror på ”effekter av fokus på god ekonomisk hushållning, förbättring av systemen för ledning och styrning samt ett bra arbete med korrigerande åtgärder i verksamheterna”.

Landstingsstyrelsen har i sin analys förutskickat ett väsentligt ökat kostnadstryck under resten av året, bland annat avseende viktiga tjänster och material. Landstingsstyrelsen preciserar inte orsakerna till denna bedömning. Som redovisas ovan har kostnadsutvecklingen under årets första åtta månader varit på en låg nivå.

Revisorerna konstaterade i en granskning av divisionernas budgetförutsättningar inför år 2007, att flera divisioner hade orealistiska budgetförutsättningar. Ett antal av hälso- och sjukvårdens divisioner har inför år 2008 fått bättre budgetförutsättningar, vilket har givit större möjligheter att klara verksamheten inom budgetramarna. Flertalet divisioner redovisar också i delårsbokslutet för 2008 ett bättre resultat än för motsvarande period 2007. Sammantaget redovisar hälso- och sjukvårdens divisioner nu ett överskott på 68 miljoner kronor efter åtta månader (2007 redovisades ett underskott på 75 miljoner kronor) och ett prognostiserat överskott för hela året som uppgår till cirka 2 miljoner kronor (2007 redovisades i motsvarande prognos ett underskott på 140 miljoner kronor).

Trots budgetförstärkningen kvarstår stora obalanser för enskilda divisioner vilket också framgår av landstingsstyrelsens prognos. Av landstingsstyrelsens analys framgår inte vilka konkreta åtgärder som styrelsen avser att vidta med anledning av detta.

I årets första prognoser och i delårsrapport 1 för 2008 redovisades att vissa divisioner prognostiserade betydande underskott. Med anledning av detta uttryckte landstingsstyrelsen i sitt ställningstagande till årets första prognos "missnöje med de negativa avvikelserna mot budget" och krävde konkreta tidsatta åtgärder och att divisionerna skulle vidta erforderliga åtgärder för att uppnå balans i bemanningen i förhållande till de ekonomiska förutsättningarna. Revisorerna konstaterar, med utgångspunkt från den i delårsrapport 2 ingående prognosen, att styrelsens åtgärder inte kommer att vara tillräckliga för att uppnå budgeterat resultat.

I prognosen anges att skatteintäkterna blir 55 miljoner kronor lägre än vad som budgeterats vilket dock kompenseras av ökade verksamhetsintäkter och riktade statsbidrag. Revisorerna konstaterar att den prognostiserade budgetavvikelsen förklaras även av faktorer på kostnadssidan.

Fullmäktige har beslutat om ett finansiellt mål innebärande att till pensionsfonden avsätta ett belopp som motsvarar årets pensionskuldsökning och att pensionsfondens avkastning skall tillföras fonden. Revisorerna delar styrelsens bedömning att målet kommer att uppfyllas under året.

Verksamhetsmål

Landstinget arbetar med planering, uppföljning och styrning enligt balanseerade styrkort. Det övergripande styrkortet är fastställt i landstingsplanen av landstingsfullmäktige och de strategiska målen är formulerade utifrån styrkortets fem perspektiv.

Styrkortsuppföljningen ger en varierad bild av måluppfyllelsen i landstinget. Av uppföljningen framgår att graden av måluppfyllelse varierar i de olika perspektiven för respektive verksamhet. Vissa av verksamheterna uppvisar, jämfört med delårsrapport 1, en försämrad måluppfyllelse inom några perspektiv. Revisorerna delar i allt väsentligt landstingsstyrelsens analys av styrkortsredovisningen som redovisas i rapporten. Revisorerna konstaterar att helårsrapporten för 2007 och den första delårsrapporten för 2008 gav en mer heltäckande redovisning av verksamheternas resultat utifrån styrkortet. Framför allt gäller det divisionernas redovisning av verksamhet och måluppfyllelse.

Revisorerna vill särskilt framhålla den bristande måluppfyllelsen inom framgångsfaktorn "Tillgänglighet" inom medborgarperspektivet. Där visar styrkortet att ingen division uppfyller de uppsatta målen. Revisorerna anser att styrelsen bör ägna särskild uppmärksamhet åt att komma tillrätta med den negativa utvecklingen inom detta område.

Landstingets revisorer har bedömt styrelsens redovisning av hur de av fullmäktige satta verksamhetsmålen har uppfyllts. Revisorerna konstaterar att ingen division inom hälso- och sjukvården uppfyller målen i samtliga framgångsfaktorer. Styrkortet innehåller femton framgångsfaktorer med olika mål. Det finns inte någon framgångsfaktor där samtliga divisioner/mot-

svarande uppfyller målen. Med anledning av detta efterlyser revisorerna styrelsens strategi och åtgärdsplan för att uppfylla målen.

Sammanfattande bedömning

Landstingets revisorer delar landstingsstyrelsens bedömning, utifrån analysen av delårsrapporten, att det finansiella målet avseende pensionsavsättning kommer att vara uppfyllt vid verksamhetsårets slut.

Delårsbokslutets resultat är i paritet med budget medan prognosen pekar på att det budgeterade helårsresultatet inte kommer att nås. Revisorerna konstaterar, som tidigare anförts, att orsaken till att helårsresultatet inte nås är att kostnaderna bedöms bli högre och att skatteintäkterna bedöms bli 55 miljoner kronor lägre än vad som budgeterats.

Revisorerna noterar att de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen inte i alla delar uppfylls. Revisorerna delar i allt väsentligt landstingsstyrelsens analys av styrkortsredovisningen som redovisas i rapporten men revisorerna efterlyser styrelsens strategi och handlingsplan för att samtliga relevanta mål skall tillämpas och uppnås.

Revisorerna

Leif Sandberg

Roland Krantz

Thomas Ohlsson

Jan Nilsson

Hans Kaijser

Stig-Arne Persson

Barbro Thunér

Östen Högman

Per-Åke Persson